

Z P R A V O D A J

*pro Bohdaneč a okolí - Třebětín, Vickovice, Bělou, Tasice, Kotoučov,
Novou Louku, Dvorecko, Prostřední Ves, Řeplice, Šlechtín, Dědice, Michalovice,
Hostkovice, Hlohov a další místa kolem nás...*

vydává – Bc. Anna Holubová

DUBEN 2022

Velikonoční

42. číslo

neprodejné duchovní časopis Bohdanče a okolí 12. ročník

BLANSKO – dřevěný kostel svaté Paraskevvy

VELIKONOČNÍ EXSULTET

Velikonoční exsultet

**Zajásejte již, zástupy andělů v nebi!
Zaskvějte se v slávě, božská tajemství!
K vítězství tak mocného Krále
zazni polnice a zvěstuj spásu!**

**Raduj se i ty, země,
zalitá tak oslnivou září
a tonoucí v jasu věčného Krále,
pohled', jak na celém světě
rychle zmizely temnoty!**

**Raduj se i ty, matko Církvi,
zkrášlená leskem tak jasného světla!
A v mohutném zpěvu lidu
ať tento svatý dům Boží zní ozvěnou
té radosti!**

Pán s vámi.

I s tebou.

Vzhůru srdce.

Máme je u Pána.

**Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.
Je to důstojné a spravedlivé.**

**Vpravdě je důstojné a spravedlivé,
abychom neviditelného Boha,
všemohoucího Otce i jeho
jednorozeného Syna, našeho Pána
Ježíše Krista oslavovali radostným
zpěvem a celou vroucností srdce
i ducha. Neboť Kristus za nás splatil
věčnému Otci dluh Adamův a svou
krví z lásky prolitou zrušil dlužní úpis
dávného hříchu.**

**Dnes je slavnost veliké noci,
kdy se zabíjí onen pravý Beránek,
jehož krev posvěcuje veřejně věřících.**

**To je ta noc,
ve které jsi, Bože, naše praotce,
Izraelovy děti, kdysi vyvedl z
Egypta;
Rudým mořem jsi je pak převedl
suchou nohou.**

**To je tedy ta noc,
kdy jas oslnivého sloupu zahnal
temnotu hříchu.**

**To je ta noc,
která dnes na celém světě vzdaluje
věřící v Krista od nepravostí světa
a od tmy hříchu, vrací k milosti,
sdružuje ve svaté společenství.**

**To je ta noc,
v níž Kristus pouta smrti rozlomil
a jako vítěz, vystoupil z hrobu.
Nic by nám neprospělo, že jsme se
narodili, kdybychom nebyli
vykoupeni.**

**Ó, jak obdivuhodně se sklání k nám
tvá otcovská dobrota!**

**Jak nedocenitelný to projev tvé
lásky: Syna jsi vydal, abys vykoupil
služebníka! Vpravdě nezbytný byl
hřích Adamův, který Kristus
zahladil svou smrtí.**

Ó šťastná vina,
pro kterou přišel Vykupitel tak
vznešený a veliký!

Ó vskutku blažená noc,
ta jediná směla znát čas i hodinu,
kdy Kristus vstal z říše zemřelých!

To je ta noc, o které bylo psáno:
„Noc jako den se rozjasní“
a „Noc je mým světlem ve všech mých
radostech“.

A tak posvěcená tato noc zahání
hříchy, smývá viny,
hříšníkům vrací nevinnost
a zarmouceným radost;
zahání nenávist, vytváří jednotu srdcí
a pokořuje zlé moci.

V této milostiplné noci,
přijmi tedy, Otče svatý, tento
chvalozpěv jako večerní oběť, kterou
ti přináší přesvatá církev, když
rukama svých služebníků slavně
obětuje tuto svíci ze včelího vosku.
Již jsme slyšeli chvalozpěv na tuto
svíci, kterou ke cti Boží rozsvítil
planoucí oheň.

Ačkoli se její plamen dělí a rozdává
světlo, přece ho neubývá.

Napájí se totiž tajícím voskem,
který pro tuto vzácnou svíci
připravila pilná včela.

Ó vpravdě blahodárná noc,
která spojila zemi s nebem,
člověka s Bohem.

Prosíme tě tedy, Bože,
ať tato svíce, ke cti tvého jména
posvěcená, stále svítí neslábnoucím
jasem, aby rozehnala temnotu této
noci.

Přijmi ji jako líbeznou vůni
a dej, aby zářila jako světla na nebi.

Plamen její ať spatří jitřní Vládce
světla.

Onen totiž Vládce světla, který
nezná západu.

Ten, který se vrátil z říše zemřelých
a jasně zazářil lidskému rodu:
tvůj Syn, Ježíš Kristus,
který s tebou žije a kraluje na věky
věků.

Amen.

Exsultet – velikonoční chvalozpěv za svitu svící, večer, v noci o Bílé sobotě

Po velikonočním obřadu ohně a velikonoční svíce následuje slavnostní velikonoční chvalozpěv, nazývaný též podle svého počátečního latinského slova „Exsultet“; věřící při něm stojí a drží v rukou své hořící svíce. Hymnický chvalozpěv čerpá z textů od 4. století. Exsultet tedy dnešní věřící spojuje se zástupy křesťanů napříč mnoha staletími. Uvádí věřící do nitra Kristova velikonočního tajemství. Významným tématem tohoto prastarého hymnu jsou díky a chvalozpěv za světlo a událost velké noci pro vykoupení.

Duchovní zamyšlení...

Velikonoce a vzkříšení

Nejkrásnější zpráva pro věřící a nejnadějnější pro nevěřící

Většina lidí si připomíná více Vánoce, než Velikonoce, a z toho těží i obchodníci, protože dobře vědí, že je to příležitost k obrovským ziskům. Velikonoce je příliš nezajímají. Nevědí si s nimi rady. Mají raději Ježíše jako malé děťátko. Ukřižovaný Ježíš jim nahání hrůzu z ukrutné smrti, a zmrtvýchvstání zpochybňují stejně jako jeho neposkrvněné početí. Tomuto módnímu trendu napomáhají i někteří lidé patřící k církvi.

Přesto pro ty, kteří uvěřili zvěsti evangelia jako radostnému poselství, jsou Velikonoce svátky důležitějšími než Vánoce. Ale položme si ruku na srdce: adventní čas, přestože je provázen shonem, nákupy, výzdobou a jakous takous přípravou, je nám bližší a přece jen ji konáme. Postní dobu příliš nechápeme a nevíme si s ní rady. Patří sem i půst a pokání. Půst nejen od jídla či alespoň omezení, ale měl by to být i půst od zábavy, četby novin či nadměrné konzumace televizních programů. Ovšem půst je určitá zátěž, která je doprovázena odříkáním a obětí. Trpí naše tělo, aby se duch mohl osvobodit a soustředit na důležitější, duchovní oblast. Jde o náš bližší vztah k Bohu.

Novozákonní zprávy o vzkříšení Pána převyšují povinné 2 nebo 3 svědky jak požaduje Starý Zákon, aby svědectví bylo věrohodné. Ap. Pavel uvádí, že Pán Ježíš se zjevil najednou 500 bratrům!

Je možno věřit ve vzkříšení z mrtvých?

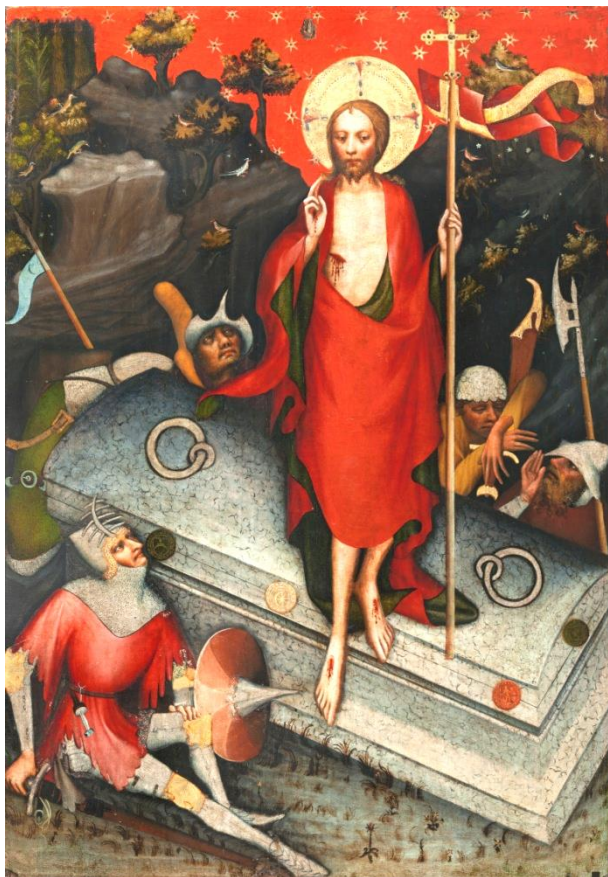
Víra, že Ježíš Kristus zemřel za hříchy každého z nás a vstal z mrtvých, je jedinečná. Píše o tom ap. Pavel ve své úžasné kapitole o vzkříšení, kterou najdeme v 1. listu do Korintu 15. Stojí za to si ji přečíst, abychom se seznámili s fenoménem vzkříšení. Je to skutečně skutečnost mimořádná a pozoruhodná.

Ap. Pavel psal ve svých dopisech mnohokrát o naději. Zde je jeden úryvek, který mluví za všechny ostatní, co byly napsány.

„Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen, jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání? Není-li zmrtvýchvstání, pak nebyl vzkříšen ani Kristus. A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, a my jsme odhaleni jako lživí svědkové o Bohu: dosvědčili jsme, že Bůh vzkřísil Krista, ale on jej nevzkřísil, není-li vzkříšení z mrtvých. Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus.

Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!“

Co této události vzkříšení předcházelo? Po Velkém pátku, dni ukřižování, kdy se udály takové divy jako zatmění slunce, zemětřesení, otevření hrobů, z nichž vyšli lidé dávno mrtví, nastává sobota. Nastaly Velikonoce.

Veleknězi a starší lidu chtěli mít toho roku klidné svátky. Kdo by chtěl něco jiného? Ale důležitost i význam tehdejších velikonočních svátků jakoby vymizel a ze všeho se stala zvykovost. Zůstala forma, ale obsah se ztratil. Přípravy na svátky tohoto roku byly zejména v Jeruzalémě téměř nemožné. To bylo vzruchu už týden před nimi! Slavný vjezd Ježíšův do Jeruzaléma, pak naprosto rychlé a promyšlené soudní jednání Židů a jeho následné potvrzení ze strany Římanů, jak se zbavit nepohodlného člověka, který se nazýval Synem člověka, Božím synem. Pro Židy to bylo rouhání, pro Římany nastolení klidu. Po zrychleném soudním přelíčení nastává vykonání rozsudku smrti ukřižováním. Byla to krutá smrt.

Židovské náboženské celebrity i učenci dobře znali Písmo svaté. Farizeové na rozdíl od saduceů věřili ve vzkříšení z mrtvých. Proto si mezi sebou řekli: „Co kdyby ten podvodník Ježíš měl pravdu a vstal z mrtvých?“

Co je na tom zvláštního, je jejich počínání: Svátek nesvátek, jdou k Pilátovi, kterého neměli rádi. Raději odřekli účast na přípravě Velikonoc, jen aby zabránili rozšíření zprávy o vzkříšení Ježíšově, které jim nahánělo hrůzu.

Jsem nesmírně vděčný za všechny zprávy o vzkříšení Pána Ježíše. Naplňují mne jistotou, že se zde stala významná událost, která nadobro změnila svět. Naprosto změnila postavení každého člověka, který uvěřil, že Pán Ježíš nejen zemřel za hříchy každého z nás, aby je odpustil, aby nám daroval nový život. On žije, On skutečně vstal z mrtvých! Tento příběh z kteréhokoli evangelia zdůrazňuje něco jiného, jeden doplňuje další, ale všechny dohromady svědčí o tom, že smrt byla naprosto poražena, satan poražen, peklo už nemůže slavit své vítězství. Velikonoční liturgie pravoslavné církve je založena na jásamém vyznání: Kristus vstal z mrtvých! Jistě vstal z mrtvých!

Stráž všechno viděla: cítili, jak se země třese, jak sestoupil anděl, vyslechli rozhovor anděla se ženami, ale Ježíše neviděla, jak o tom svědčí Petr ve Sk 10,40-41: „Bůh jej však třetího dne vzkřísil a dal mu zjevit se - nikoli všemu lidu, nýbrž jen svědkům, které k tomu napřed vyvolil, totiž nám.“

Stala se nevídaná věc: Korupce na nejvyšších místech. Velekněží se radí se staršími a dali vojákům značné peníze s pokynem: „Řekněte, že jeho uředníci přišli v noci a ukradli ho, když jste spali. A doslechne-li se to vladař, my to urovnáme

a postaráme se, abyste neměli těžkosti." Vojáci vzali peníze a udělali to tak, jak se jim řeklo. A ten výklad je rozšířen mezi židy až podnes.“

Copak lze uplatit a zavázat mlčením pár vojáků? Jsou i jiní, hodnověrnější svědci! Určitě by nikdo římským vojákům nevěřil, že to, co viděli, se skutečně stalo. Lidé, kteří věřili v Boha, znali zákon, znali proroctví o Mesiáši, o Božím služebníku, jistě měli prostudováno Izajášovo proroctví. Ale báli se, že přijdou o své postavení, nemohli se smířit s něčím, o čem snad i byli přesvědčeni, že to, co hlásal Ježíš, je dobré a věrohodné poselství. Považovali ho za podvodníka, i když v okamžiku, kdy PJ Ježíš hovořil v podobenství o vinařích, kteří zabili dědice, poznali sami sebe, a chtěli ho ukamenovat. Ukřižování bylo důsledkem jejich poznání, že Ježíš je naprosto výjimečný člověk, ale přesto ho odmítli a nenáviděli ho jako synové Jákobovi svého nejmladšího bratra Josefa. Proto se uchýlili k hanebné lži a korupci.

Zprávy o vzkříšení Pána Ježíše z mrtvých jsou naprosto věrohodné. Vždyť jej vzkřísil nebeský Otec a o něm je napsáno, že je nemožné, aby Bůh klamal!

Je to tak úžasná argumentace, že před ní nelze kličkovat a vymýšlet cokoli proti ní! Je naprosto jedinečná a přesvědčivá! Vyzařuje z ní jistota věčného života. Proti této jistotě postavme směšnou argumentaci Ježíšových odpůrců a odpornou korupci velekněží a starších lidu.

Žijeme v době, která není příznivá. Prožili jsme pandemii koronaviru a s ní strach, co bude dál. Svět je zděšen zprávami z bojů na Ukrajině. Valí se na nás jedna zpráva za druhou, a nejsou to příjemné zvěsti. Vždyť je prožívali i apoštolové, kteří to vyjádřili těmito slovy: *Všude, kam přišli, posilovali učedníky a povzbuzovali je, aby vytrvali ve víře; říkali jim: „Musíme projít mnohým utrpením, než vejdemo do Božího království.“* (Skutky apoštolů 14,22) Nezapomeňme, co řekl Pán Ježíš svým učedníkům: *Budete slyšet válečný ryk a zvěsti o válkách; hleďte, abyste se nelekali. Musí to být, ale to ještě není konec. Povstane národ proti národu a království proti království, bude hlad a zemetřesení na mnoha místech. Ale to vše bude teprve začátek bolestí. Ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen. A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec.* (Matouš 24,6-8.13.14)

Přesto a právě proto platí slovo Pána Ježíše: To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět. (Jan 16.33) Nejkrásnějším důkazem Boží lásky k tomuto světu je výrok Pána Ježíše: Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. (Jan 3,16).

Radujme se z této dobré zprávy evangelia, oslavujme a chvalme Trojjediného Boha za jeho dílo smíření a za jeho rozhodnutí učinit nové nebe a novou zemi, kde bude přebývat spravedlnost. **Jaromír Vlček**

Autor žije ve Vlašimi. Byl dlouholetým kronikářem města Trhového Štěpánova a odpovědným redaktorem Zpravodaje Štěpánovska, působil v Církvi bratrské, Bible ho provází celým životem, za svou činnost mu byl udělen čestný titul Blanický rytíř.

Nebyli jste vykoupeni pomíjitelnými věcmi,
stříbrem nebo zlatem,
nýbrž převzácnou krví Kristovou.

On jako beránek bez vady a bez poskvrny
byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa
a přišel kvůli vám na konci časů.

Skrze něho věříte v Boha, který ho vzkřísil z mrtvých
a dal mu slávu.

1. list Petrův 1, 18-21

*Požehnané a radostné Velikonoce prožité
ve zdraví, pohodě a s Božím pokojem*

přeje a pozdravuje

Jaromír Vlček

Vlašim, duben L. P. 2022

PŘEČETLI JSME ZA VÁS...

Tajomstvo Veľkej Noci - prináša dva predobrazy.

Dvoch najväčších udalostí v dejinách ľudstva.

Predobraz našej spásy a vzkriesenia a predobraz nášho úniku kolosálnych rozmerov, kedy sa naplnia Kristove slová v Lukášovi 21:36.

Prečo je vlastne "Veľká noc" s prívlastkom - Veľká ???

- O Veľkej noci si Židia natrhali rastlinu izop, aby si z nej urobili štetec.
- Potom na Boží príkaz zabili bezvadného baránka a do misky, v dome vyliali jeho krv.
- Nakoniec vzali zviazaný ten izop a namočili ho do misky, kde bola krv baránka a natreli ňou boky a vrchný rám dverí na svojom dome.

A vtedy, keď na ich dome bolo viditeľné znamenie krvi baránka, tak vo veľkom spechu - tohto baránka zjedli.

To však nebolo všetko.

Museli mať pri tom obutú obuv na svojich nohách a palicu vo svojej ruke. Keď potom v noci išiel egyptskou zemou anjel zhubca (ničivá rana), zabíjal v Egypte všetko prvorodené. Nikoho z prvorodených neušetril - iba jednu jedinu skupinu.

Nepozeral na to, kto je dobrý, alebo zlý, ani na to, kto je chorý, alebo zdravý, múdry, či bohatý, starý, alebo mladý.

DÍVAL SA NA JEDNO JEDINÉ - na ktorom dome uvidí **KRV ZABITÉHO BARÁNKA** - a ten dom preskočil a prvorodeného v ňom nezabil.

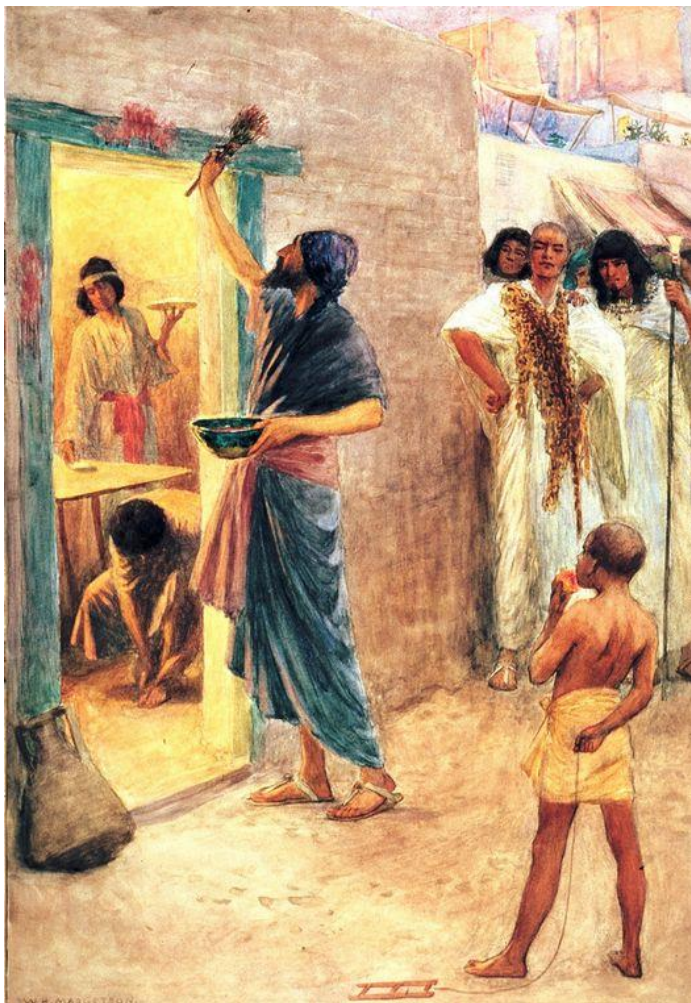
• To všetko sa však stalo ako symbol predobrazu niečoho omnoho, omnoho väčšieho. **LEBO BOH PRIPRAVOVAL PLÁN**, ako spasit' každého človeka na tomto svete - pred večným zahynutím. **PRIPRAVOVAL PLÁN, KEDY NA TENTO SVET POŠLE SVOJHO BARÁNKA Z NEBIES.**

• A keď Boží Syn pred dve tisíc rokmi prišiel, tak podstúpil na kríži, v Jeruzaleme tú istú smrť, ako baránok v Egypte. A takto ten predobraz baránka naplnil na Golgote do poslednej bodky.

Pán Ježiš tak naplnil Písma 22. Žalmu, ktorý opisoval a prorokoval tento **VEĽKÝ HRDINSKÝ ČIN BOŽIEHO SYNA NA KRÍŽI GOLGOTY.**

• My dnes nepotrebujeme izop, ale môžeme skrze vieru urobiť presne to, čo Židia v Egypte. Potrieť svoje srdce krvou Božieho Baránka, ktorá vytekla z Jeho ran na kríži. To sa dá len tak, že v Krista uveríme. Vid', čo On sám povedal v Biblii v Jánovi 3:16 Lebo tak miloval Boh svet, že svojho jednorodeného Syna dal, aby nikto, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život.

NEVIEM, ČI NIEKTO NIEKEDY VYSLOVIL VÁŽNEJŠIU VETU, AKO JE TÁTO.

Všetko to, čo sa vtedy dialo v Egypte bolo predobrazom súčasného sveta, ale takisto aj to, čo sa dialo v domoch židovského národa je predobrazom našej spásy a viery.

Na dverách bola krv, nohy mali obuté, v ruke držali palicu a v spechu zjedli baránka.

- To nie je nič iné, ako **PREDOBRAZ NAŠEJ PRÍPRAVY** na okamžitý odchod - do Otcových príbytkov - podľa Jána 14:1-3 Nech sa neľaká vaše srdce Veríte v Boha, verte aj vo mňa. V dome môjho Otca je mnoho príbytkov; keby nebolo tak, povedal by som vám to, pretože vám idem pripraviť miesto a keď odídem a pripravím vám miesto, **PRÍDEM ZASE A POBERIEM SI VÁS K SEBE**, aby ste tam, kde som ja, aj vy boli.

Všetky tieto detaily sú predobrazom o nás. Ako sa majú voči Kristovmu

príchodu chovať dnešní kresťania.

Vid' Lukáš 12:35-37 Nech sú vaše bedrá opásané a sviece horiace! A vy podobní ľudom, **OČAKÁVAJÚCIM SVOJHO PÁNA**, kedy sa vráti zo svadby, aby mu, **KEĎ PRÍDE A ZAKLOPE, HNEĎ OTVORILI**. Blahoslavení to sluhovia, ktorých, keď príde Pán, nájde bdieť!

Sergej Mihál

Zvěst o vzkříšení

Když uplynula sobota, Marie z Magdaly, Marie, matka Jakubova a Salome, nakoupily vonné masti, aby ho šly pomazat. Brzy ráno, prvního dne, sotva vyšlo slunce, šly k hrobu. Říkaly si mezi sebou: „Kdo nám odvalí kámen od vchodu do hrobu?“ Ale když vzhledly, viděly, že kámen je odvalený; a byl velmi veliký. Vstoupily do hrobu a uviděly mládence, který seděl po pravé straně a měl na sobě bílé roucho; i zděsily se. Řekl jim: „Neděste se! Hledáte Ježíše, toho Nazaretského, který byl ukřižován. Byl vzkříšen, není zde. Hle místo, kam ho položili. Ale jděte, řekněte jeho učedníkům, zvláště Petrovi: „Jde před vámi do Galileje; tam ho spatříte, jak vám řekl.“ Ženy vyšly a utíkaly od hrobu, protože na ně padla hrůza a úžas. A nikomu nic neřekly, neboť se bály.

Bible, Marek 16,1-8

NÁBOŽENSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ PRO DOSPĚLÉ

R.D. Martin Sklenář

P. R. D. Martin Sklenář, se narodil v roce 1983, jako sedmé, předposlední dítě ve věřící rodině. Od dětství se podílel, především jako ministrant, na farním životě u kostela sv. Ludmily v Praze, na Vinohradech. Studoval šestileté Všeobecné gymnázium v Praze - Čakovících, které v roce 2003 úspěšně zakončil maturitní zkouškou. Během školních let navštěvoval výběrový dětský pěvecký sbor Rolnička. Po střední škole nastoupil na rok do Teologického konviktu v Olomouci. Poté byl šest let v semináři a při tom studoval tři roky teologii na KTF UK v Praze a tři roky na

Lateránské univerzitě v Římě. Vysokoškolské studium zakončil v červnu roku 2010. Od 1. července 2010 byl ustanoven jako samostatný pastorační asistent ve farnosti Kolín. Jáhenské svěcení přijal v pražské katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha 11. září 2010 z rukou otce biskupa Karla Herbsty. Od té doby byl ustanoven ve farnosti Kolín jako jáhen. Kněžské svěcení přijal 25. června 2011 v pražské katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha z rukou otce kardinála Dominika Duky a od 1. července 2011 byl ustanoven jako farní vikář ve farnosti Vlašim a jako administrátor excurrento ve farnosti Veliš. Od 1. července 2013 byl ustanoven jako farní vikář ve farnosti Kolín, v současnosti působí v Českém Brodě.

21. hodina – Svátost křtu

První člověk se v rajske zahradě rozhodl, že chce být jako Bůh, že chce být sám sobě bohem. Opustil prostor Boha, zdroj života a nutně tak začal směřovat k věčné smrti. Toto směřování člověk nemůže změnit. Bohu naštěstí nebyl lhostejný úděl člověka a poslal svého Syna, který nám svou smrtí nabídl možnost obrácení. Na tomto obrácení můžeme mít podíl prostřednictvím slavení svátosti křtu.

Svátost křtu

Když hovoříme o svátosti křtu, velmi často říkáme, že se jedná o svátost, která smývá dědičnou vinu. Takovéto konstatování je ale velmi zjednodušené a „omezující“. Ve svátosti křtu totiž není přítomný jen rozměr vykoupení, ale také rozměr spásy.

Jedná se o velmi důležitou svátost v životě člověka. Tato svátost je jednak první ze tří iniciačních svátostí, tedy svátostí, které uvádějí křesťana do plnosti křesťanského života. Tato svátost rovněž otevírá člověku přístup k ostatním svátostem.

Ve svátosti křtu můžeme rozlišit trojí rozměr – soteriologický (rozměr týkající se spásy), christologický (týkající se Krista) a eklesiologický (týkající se společenství církve).

Jinými slovy, ve svátosti křtu dochází ke smytí dědičné viny a „obrácení“ člověka k nebeskému království (soteriologický rozměr), vstupujeme do jedinečného vztahu s Bohem, když se stáváme Božími dětmi a máme účast na Kristově poslání – být kněžími, proroky a králi (christologický rozměr) a v neposlední řadě jsme také začleněni do společenství bratří a sester, do společenství církve (eklesiologický rozměr).

Povolání vyplývající ze svátosti křtu

Pokřtěný člověk je povolán k tomu, aby dosahoval spásy. Křest se neudílí jen proto, aby byl člověk zbaven dědičné viny a obrácen k Bohu, ale také proto, aby prožíval svůj život ve společenství s Bohem a v zaměřenosti na nebeské království a věčný život. Jednoduše tomuto zaměření říkáme: povolání ke svátosti. Křest tedy není vrcholem¹, ale začátkem našeho života, jehož cílem má být věčná radost v Božím království.

Ve svátosti křtu tedy přijímáme zvláštní povolání, totiž **povolání ke svátosti**. Život křesťana má být provázen úsilím uskutečnit toto povolání. Jakým způsobem má toto povolání uskutečňovat, uvidíme později, respektive v následujících hodinách, kdy budeme hovořit také o dalších svátostech².

Svátost křtu a Písmo svaté

Církev ve svých počátcích začala slavit svátost křtu především ze dvou důvodů. Následovala příklad Ježíše, který sám přijal křest, a zároveň byla poslušna Ježíšova příkazu po jeho zmrtvýchvstání. Pro hlubší pochopení těchto skutečností je dobré se podívat do Písma svatého jak SZ, tak i NZ.

Předobrazy křtu ve SZ

Ještě před tím, než se budeme věnovat jednotlivým předobrazům, je dobré zdůraznit, že SZ nám žádné předobrazy v pravém slova smyslu nepředkládá. Jednotlivé konkrétní události totiž nejsou jen nějakou předzvěstí věcí budoucích, ale jsou to dokonané události, které mají význam samy v sobě. Nejsou tedy jen nějakou předpovědí, předobrazem něčeho budoucího, (například Syrský Náman je po obmytí skutečně uzdraven)³, ale samy už něco uskutečňují.

Teprve církev si začíná uvědomovat, že může starozákonní události ve světle Ježíšova života a jeho poslání vnímat novým způsobem. A tak začíná hovořit o tak zvaných „předobzrech“ ve SZ. Takovýchto „předobrazů“ křtu můžeme ve SZ vidět několik.

Tak například příběh o potopě vykresluje vodu jako vykonavatele Božího rozsudku. Zatímco voda ničí hřích, člověk nachází záchranu v lodi. Tato událost se tak stává také předobrazem, protože i ve křtu voda smývá hřích a člověk nachází záchranu v lodi církve. Rovněž přechod Rudým mořem se v kontextu křtu stává častokrát připomínanou událostí. Jako byl Izrael prostřednictvím vod Rudého moře vysvobozen z otroctví a ze smrti a otevřel se mu přístup k Zaslíbené zemi, tak i každý pokřtěný je ve křtu

¹ V mnoha případech je křest vnímán jako cíl naší námahy. Absolvujeme přípravu, abychom dospěli ke křtu. To je ale špatné pojetí. Přirovnějme křesťanský život, po příkladu sv. Pavla, k závodu. Příprava na křest (dlouhodobá – vzdělávání se, i krátkodobá – rozhovory s knězem) je takovým tréninkem a absolvováním přípravných a „nominačních závodů“. Všechno ale směřuje k tomu hlavnímu závodu, k němuž „zaklekne do bloků“ při udílení svátosti křtu. Teprve křtem začíná ten pravý vrchol, ten jedinečný závod, jehož cílem má být dosažení nevednoucího věnce slávy, totiž naší spásy. Představme si olympijský závod, na kterém velký favorit vítězství zaklekne do bloků a nevyběhne, protože mu stačí, že se dostal na olympiádu...

² Zvláště u společenských svátostí, protože to jsou svátosti, které nám pomáhají specifickým způsobem uskutečňovat naše křesťanské povolání ke svátosti.

³ Zde se ukazuje důležitost toho vnímat dějiny spirálovitým způsobem (srov. 17. hodina). Každá událost má význam sama v sobě. V různých dějinných epochách je pak prožívána na „nové úrovni“. To ostatně dělá i Ježíš při ustanovení svátostí (srov. 20. hodina, poznámka pod čarou číslo 1). I my, když slavíme svátosti, tak ještě stále tíhneme k něčemu většímu, k jejich naplnění. To ale přitom udílení a slavení oněch svátostí nedevaluje, nečiní z nich jen nějaký předobraz, nějakou „hru“ na něco, co teprve přijde.

vysvobozen z otroctví hříchu a smrti a je mu otevřen přístup k té pravé a skutečné Zaslíbené zemi. V tomto kontextu lze pak číst i přechod přes Jordán (Joz 3).

Rovněž již připomenutá osoba Námana Syrského (2 Král 5,1-14) se stává citovaným příběhem. Náman dochází očištění ne po ledajaké koupeli, ale po obmytí v řece Jordánu. Starozákonní „předobrazy“ se ale neomezují pouze na nějaké události v lidských dějinách. Podhoubím, ve kterém se bude vyvíjet křestní praxe, se také stává kultická činnost jednotlivých židovských skupin. Izraelský národ zakouší očištění v jednotlivých ritech. V dějinách Izraelského národa, zvláště v období po Babylónském zajetí (586-538 př. Kr.), se objevují různé praktiky „očišťování“:

- **řity očišťování, praktikované komunitou v Qumránu.** Úplné ponoření se do vody, které má iniciační charakter. Tato noření se ale také opakují, především před nějakou významnou událostí, před jídlem... Toto očišťování se nevykonává ve jménu někoho.
- **řity proselytů⁴.** Mají iniciační význam. Ponoření předchází přihlášení se k židovskému učení. Zde je nutná přítomnost tří svědků. Nejedná se tedy o „autokřest“.

Na tyto praktiky nejspíš navazuje Jan Křtitel a jeho učedníci. Jeho „novinkou“ je to, že jeho křest je ponořením ve smyslu prorockém, nikoli kultickém. Toto ponoření vyjadřuje pokání a odhodlanost k obrácení, k přijetí odpuštění hříchů. Odpuštění tedy neuděluje!!!

A právě Janův křest přijal Ježíš. První, co je důležité konstatovat, je, že Ježíš nepřijal křest na odpuštění hříchů, ale přijal křest pokání. I tak zůstává „problematické“, proč Ježíš k tomuto křtu přistupuje. Když se ale na onu událost zaměříme trochu pozorněji, uvidíme, že tato událost je srozumitelnou a výmluvnou.

Ježíš přistupuje ke křtu v zástupu hříšníků, tedy přijímá jejich úděl. On ale nesestupuje do Jordánu proto, aby „odložil“ své hříchy, ale aby je vzal na sebe – je označen v tuto chvíli Janem Křtitelem za Beránka, který na sebe bere hříchy světa.

Ježíšův křest zároveň vyjadřuje počátek jeho činnosti. Stává se tak okamžikem, kdy Ježíš začíná veřejně působit. To ostatně ukazují tři události, které jeho křest doprovázejí (otevírají se nebesa, sestupuje na něho Duch svatý – je pomazán Duchem svatým – a z nebe zaznívá hlas představující Ježíše jako Bohem milovaného Syna).

A v tomto smyslu tedy církev následuje Kristova příkladu. Křest se pro každého křesťana stává počátkem jeho činnosti.

Uskutečňování Ježíšova příkazu

Evangelisté Marek a Matouš nám na konci svého evangelia zaznamenávají Ježíšův příkaz křtít všechno stvoření (Mk 16,14-18), resp. křtít všechny národy (Mt 28,10-20). Církev tak v první řadě při udílení svátosti křtu uskutečňuje Ježíšův příkaz.

O praktikování křtu prvními křesťanskými komunitami jsme informováni z Pavlových listů. Zde také nacházíme základní úryvek týkající se křtu – **Řím 6,1-11**. Zde je vyjádřeno vnímání křtu jako připodobnění se Kristu v jeho smrti a ve vzkříšení. Svatý Pavel tak jasným způsobem vyjadřuje odlišnost Ježíšova křtu a křtu, který přijímáme my. My totiž nepřijímáme křest, jaký přijal Ježíš od Jana, ale jaký za nás prožil na kříži!

⁴ Proselyté – jedná se o pohany, kteří přijali židovskou víru.

Obřady udílení svátosti křtu

Obřady udílení svátosti křtu jsou velmi krásné a výmluvné. Jednotlivá gesta, slova, místo udílení svátosti křtu..., to všechno vypovídá o tom, co se ve svátosti křtu uskutečňuje.

Představení kostela

Obřad udílení svátosti křtu začíná u vstupu do kostela. Zde kněz po úvodních otázkách, označuje dítě znamením kříže. Tímto znamením je vyjádřeno, že dítě patří Kristu, patří do jeho „stáda“. Následující průvod do kostela, kde by měla být shromážděna místní církev, (velmi se doporučuje, aby se křtilo při nedělní mši svaté) zřetelným způsobem ukazuje, že dítě je přijímáno do našeho středu, do našeho společenství.

Křest nenavazuje pouze vztah člověka s Bohem, ale také člověka s člověkem. Bůh je Otec a my všichni jsme bratři a sestry. Křest'anství není možné prožívat výlučně ve svém vztahu s Bohem, ale je třeba jej prožívat také ve společenství církve. Vzájemná bratrská láska navíc hraje v křest'anském životě velmi důležitou roli. Vždyť Ježíš říká, že podle lásky poznají nás, křest'any. V Matoušově evangeliu (Mt 25, 31-46) se dokonce ukazuje, že na projevování lásky vůči svým bližním závisí naše věčné štěstí.

Dítěti, které bylo přineseno do kostela, jsou následně při udílení svátosti křtu představeny tři důležitá místa v kostele – ambon, křtitelnice a oltář.

Ambon je místem, odkud zaznívá Božího slovo, které má doprovázet a formovat celý křest'anský život. Svátý Jeroným ve svém komentáři ke knize Izaiáš říká: „Neznat Písmo, to znamená neznat Krista“. Písmo svaté tak má skutečně důležité místo v křest'anském životě.

Druhým významným místem je křtitelnice. K ní se kráčí „za zpěvu litaní“, tedy vzývání svatých a vyprošování jejich pomoci. Ona je zdrojem veškerých milostí, které křest'an ve svém životě může přijímat. K tomuto místu bychom se měli opakovaně vracet, u tohoto místa bychom mohli pravidelně (třeba v den výročí křtu) obnovovat své křestní vyznání⁵.

Třetím místem je oltář. Dítě ještě nemůže přijmout eucharistii, přesto je mu toto místo, kde jsou věřící živeni Kristovým tělem a krví, představeno. U oltáře se modlíme modlitbu křest'anů, modlitbu, kterou se křest'ané modlí před svatým přijímáním, modlitbu Otčenáš.

Jednotlivé obřady udílení svátosti křtu

U křtitelnice se vykonává pět obřadů.

- exorcismus a mazání olejem katechumenů
- trojí lití vody na tělo křtěného a vyznání trojiční formule
- mazání olejem křížmo
- předání bílého roucha
- předání hořící svíce.

Nejdůležitějším z těchto obřadů je trojí lití vody na tělo křtěného a vyznání trojiční formule. Právě tímto se uděluje svátost křtu. Ostatní obřady mají svůj význam v tom, že nám mimo jiné pomáhají hlouběji pochopit, co se to v tom křtu vlastně odehrává.

Exorcismus a mazání olejem katechumenů První z obřadů předchází samotné udělení svátosti křtu. Jedná se o mazání olejem na hrudi (dříve na celém těle), které vyjadřuje to, že člověk

⁵ Není snad třeba zdůrazňovat, že pro důležitost křtu v mém životě by mělo být samozřejmostí, že si pamatuji datum, kdy jsem byl pokřtěn.

ve křtu dostává zvláštní milosti (dary, schopnosti), bojovat se zlem (vytrhnout se z jeho područí, z jeho moci).

Udělení křtu

Zřeknutí se zla a vyznání víry – Člověk se zříká zla. Zlo v životě křesťana nemá mít žádné místo. Nestačí se ale jen zříci zla, ale je třeba se rovněž přihlásit k Bohu. To je vyjádřeno v následujícím vyznání víry.

Křest – Voda není jen tím, čím se umýváme, ale je především zdrojem života. Tam, kde je voda, tam je život. Tam, kde je křestní voda, tam je život věčný⁶.

Mazání olejem křížmo

V udělení svátosti křtu člověk dostal povolání ke svatosti. Následující obřad nám pomáhá pochopit, jakým způsobem máme této svatosti dosahovat. Jsme pomazání k podobě Krista – kněze, proroka a krále. Právě prožíváním tohoto trojího Kristova úřadu uskutečňuji svůj křesťanský život a směřuji ke své svatosti.

Kněz je ten, kdo přináší oběti (sacrificium – spojení slov „sacer“ a „facere“, neboli činit posvátným). Život křesťana by měl být životem toho, kdo je ochoten a schopen se obětovat (posvěcovat), resp. se připojovat k Ježíšově oběti a vytrpět, co ještě zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap (srov. Kol 1,24). Tou pravou obětí je oběť modlitby a chval.

Prorok je ten, kdo hlásá Boží slovo. To v první řadě vyžaduje mít osobní a živý vztah s Bohem. Apoštolská exhortace *Christifideles laici* o životě a poslání laiků rozlišuje u každého křesťana dva druhy hlásání Božího slova, dvojí svědectví – života a slova. Svým životem má každý křesťan povinnost hlásat evangelium naprosto nutně za všech okolností. Svým slovem pak má tuto povinnost naprosto nutně za určitých okolností.

Třetím úřadem je královský úřad. Každý pokřtěný prožívá svůj život v účasti na Kristově vládě. Ježíš přišel proto, aby vydal svědectví pravdě. Právě život v pravdě je podílem na Kristově královském úřadu. Evangelisté nám zároveň říkají, že Kristus vládne z kříže⁷, kde zjevuje svou lásku až do krajnosti a kde tuto lásku prožívá ve službě druhým.

Předání bílého roucha

Roucho má bílou barvu, což značí, že ve křtu došlo ke smytí dědičné viny (případně všech hříchů). Šat je ale také vyjádřením důstojnosti. Člověk, který zhřešil, ztratil svou důstojnost (viz první hřích). Ježíš ve křtu hanbu prvního hříchu zakrývá a dává člověku novou důstojnost, důstojnost dítěte Božího.

Předání hořící svíce

Svíce se zapaluje od paškálu, symbolu zmrtvýchvstalého Krista. Kristus, který svou smrtí a svým vzkříšením přemohl temnoty hříchu a smrti, dává na tomto vítězství podíl i nám.

Svíce je symbolem, který by měl provázet celý náš život. V záři jejího světla máme prožívat svůj život (chodit ve světle). V záři jejího světla rovněž obnovujeme své křestní

⁶ V žalmu 1 se modlíme: „podobá se tak stromu zasazenému u vodních proudů, ve svůj čas přináší ovoce...“ (katolický překlad, Ž 1,3). Při křtu je strom našeho života zasazen v poušti tohoto světa u vody...

⁷ V pašijovém příběhu evangelisté výslovně vykreslují Ježíše jako krále. Činí mnoho narážek. Po bičování Ježíš dostává trnovou korunu, je oblečen do nachově rudého pláště, dostává rákosovou hůl, lidé se před ním klanějí. Ježíšovým trůnem je kříž, kde je také výslovně napsáno, že se jedná o krále – INRI – Ježíš Nazaretský, král židovský.

závazky. Její plamen má „neustále hořet“, abychom, až přijde ženich, mu mohli vyjít s radostí vstříc a spolu s ním vstoupit na svatební hostinu (srov. Mt 25,1-13).

Udělovatel křtu

Protože svátost křtu je v otázce spásy velmi důležitou, udílí platně tuto svátost každý člověk, dokonce i nevěřící. Děje se tak obvykle ve výjimečných situacích⁸. Pro platnost křtu je důležité vykonat následující skutečnosti. Křtít se musí čistou vodou (myslí se tím neochucenou vodou – vodou z kaluže se tedy křtít může). Je třeba třikrát nalít vodu na tělo křtěného a vyznat trojiční formuli (N, já tě křtím, ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého). A při tomto úkonu musím chtít dělat to, co dělá církev.

Po křtu je třeba neprodleně zajít na farní úřad, na jehož území byl křest udělen, a křest nahlásit (aby byl zapsán do matriky).

Pokud dítě přežije a uzdraví se, bývá obvykle přineseno do kostela, kde jsou vykonány následující obřady. Ty křtu nic nepřidávají, ale vyjadřují začlenění dotyčného dítěte do společenství církve.

Nabízené otázky k snadnějšímu studiu

1. Ve svátosti křtu můžeme rozlišit tři rozměry. Ty nám pomáhají pochopit, co se ve křtu odehrává. O jaké rozměry se jedná?
2. Co vyjadřuje soteriologický rozměr křtu?
3. Co vyjadřuje christologický rozměr?
4. Co vyjadřuje eklesiologický rozměr?
5. Jaké povolání vyplývá ze křtu?
6. Proč církev křtí?
7. Jaké můžeme nalézt předobrazy křtu ve SZ?
8. Ve starozákonní době můžeme vidět různé rity očišťování. Jeden z nich prováděli příslušníci Qumránské sekty. K čemu ritus očišťování v této komunitě sloužil?
9. Co vyjadřovaly rity očišťování u proselytů?
10. Co vyjadřoval Janův křest?
11. Kde nalezneme Ježíšův příkaz, aby jeho učedníci křtili?
12. V NZ můžeme nalézt základní text týkající se křtu. O jaký text se jedná?
13. Co je obsahem textu Řím 6,1-11?
14. Co při udílení křtu vyjadřuje průvod do kostela?
15. Která místa v kostele jsou při křtu dítěti představena?
16. Udílení svátosti křtu se skládá z pěti obřadů. Jakých?
17. Který z obřadů je při udílení svátosti křtu ten nejdůležitější?
18. Při mazání olejem křížmo jsme pomazáni k účasti na trojím Kristově úřadu. O jaké úřady se jedná?
19. Jakým způsobem prožívám jednotlivé úřady ve svém křesťanském životě?

Vlastně jde jen o to objevit, kterými dveřmi vchází Bůh do našeho domova.

Pavel Kosorin

⁸ Jedná se například o křest novorozeného dítěte v porodnici...

Výlet do Rájce za kaméliemi a do Blanska

V sobotu, 5. března, jsme se opět, po dvouleté přestávce, vydali na výlet. V tuto dobu, od ledna do dubna kvetou kamélie a největší sbírku nejen u nás, ale i ve Střední Evropě mají v zámku Rájec - Jestřebí u Blanska, více jak 400 druhů. Ráno sice ještě sněžilo, ale na Moravě už sníh nebyl. Každá výstava právě kvetoucích kamélií v zámku, nese nějaký název, letos se jmenovala Kamélie a slavnosti života. V přízemí zámku jsme mohli rozpoznat, díky inventáři, nějaké životní období člověka, narození, svatba, úmrtí a také životní cesty rodu Salmů, kteří zámek vlastnili. Krásně vzrostlé a kvetoucí kamélie, nás provázely, spolu s dalšími květinami, celou prohlídkou, některé z kamélií jsou staré 60 až 80 let, vypadají jak malé jabloně, obsypané barevnými květy.

Stejně tak skleníky byly plné rozkvetlých kamélií. Letos se všechny neřízkované kamélie prodaly hned v prvních dnech výstavy, která trvá týden. Z Rájce jsme přešli do Ráječka, kde je velmi dobrá restaurace Hrádek, obsloužení jsme byli velmi rychle a ochotně, jídlo bylo chutné a porce velké a určitě se sem zase někdy vrátíme, až se budeme pohybovat v tomto kraji.

Posilnění po obědě jsme přijeli do Blanska, kde byl naším dalším programem dřevěný kostel svaté Paraskivy. Fotka dřevěného kostela je na titulní stránce tohoto čísla. Naši výpravu přivítal před kostelem pan průvodce Radek, sdělil nám něco základního o kostele a pak jsme již vstoupili do svatostánku Husitské církve.

Historie kostela svaté Paraskivy

Dřevěný kostel sv. Paraskivy byl původně postaven jako pravoslavný, v Nižním Selišti, nedaleko Chustu, na Podkarpatské Rusi, v příhraniční oblasti s Rumunskem. Stavba kostela byla zahájena v roce 1601 a ukončena byla až za 40 let, protože obec vymřela na morovou epidemii.

Je vystavěn v architektonickém slohu rusínské gotiky horního Potisí a je nejstarší svého typu na našem území.

Do srpna 2001 se jako rok dokončení stavby tradoval letopočet 1640 – toto datum bylo objeveno na jedné z ikon. Ale po 64 letech, co kostel stojí v Blansku, pomohla Společnost přátel Podkarpatské Rusi v Brně, s rozluštěním staroslověnského (církevněslovanského) nápisu nad hlavním vchodem. Dozvěděli jsme se tak, že stavba kostela byla dokončena 29. července 1641 na svátek sv. Paraskivy, které byl kostel původně zasvěcen. Ikona mučednice Paraskivy se nachází na pravé straně chrámové lodi.

Asi po patnácti letech od postavení přešel kostel ze správy Pravoslavné církve na Ukrajině, pod správu Řecko-katolické církve a té pak sloužil až do 20. let 20. století. V té době si obyvatelé Nižního Seliště postavili nový zděný kostel. Starý dřevěný byl odsvěcen, zůstal nepoužíván a chátral.

Po vzniku první Československé republiky Státní památkový úřad vybral několik takto chátrajících kostelů na Ukrajině a pro jejich záchranu navrhl odkoupení a převezení do České republiky. Blanenský kostel je jedním ze šesti kostelů, které byly takto z Ukrajiny zachráněny (další je v Dobříkově u Vysokého Mýta, v Kunčicích pod Ondřejníkem, v Nové Pace, v Hradci Králové, v Kinského zahradě v Praze byl také a před asi dvěma lety byl zapálen neznámým vandalem a shořel).

Kostel byl zaevidován jako kulturní památka a původně měl být exponátem na Výstavě soudobé kultury, která se konala v roce 1928 v Brně. Z tohoto úmyslu však sešlo a v roce 1935 byl nabídnut blanenské náboženské obci Církve československé. Započala tedy jednání o jeho odkoupení. V roce 1936 byl kostel odkoupen, rozebrán a po železnici přepraven do Blanska. Zde byl potom mistrem tesařem Michalem Salejčukem a jeho rusínskými dělníky znovu postaven na zděném základu, který tam byl, pro tento účel vyzděn.

Dne 23. května 1937, během církevní slavnosti byl předán k užívání. Husitské církvi v Blansku slouží dodnes. Konají se zde pravidelné bohoslužby v pátek a v neděli, o církevních svátcích i častěji. Kostel je v sezóně zpřístupněn turistům, na požádání i mimo sezónu.

V kostele je instalována část dochované původní pravoslavné výzdoby. Horní ikonostas a šest ikon z druhé poloviny 18. století, carská vrátka ze spodního ikonostasu a fragmenty starších třech různých ikonostasů. Tyto fragmenty prošly v letech 2003 až 2004 restaurováním, některé z nich však již pro špatný stav byly pouze vyčištěny a zakonzervovány. Všechny ikony jsou stejně, jako kostel evidovanou kulturní památkou. K Husitské církvi se vztahuje pouze kopie Brožíkova „Kostnického koncilu“, umístěná ve vchodové části kostelu.

V letech 2001 až 2005 probíhala výměna střešní krytiny – klíčů, výměna krytiny věže a výměna obložení svislých venkovních stěn. Kostel byl vybaven elektronickým zabezpečovacím a požárním zařízením s připojením na pult centrální ochrany Městské policie. Snahou farnosti je, aby tato cenná památka byla dochována budoucím generacím.

VÝMĚNA MOBILIÁŘE V KOSTELÍKU. Koncem listopadu 2013 se díky dotaci Jihomoravského kraje změnil interiér blanenského dřevěného kostela.

Podle kompletního návrhu pana Tomáše Sležka zhotovila jeho firma STOLINE s.r.o. nový oltářní stůl, křtitelnici a oltářní kříž. Instalovala nové nasvícení restaurovaného ikonostasu a zajistila výměnu koberce. Celková změna byla navržena velmi citlivě a interiér tak získal novou a příjemnou tvář. *A.H.*

Kapitoly z Liturgiky 10.

Znamení zbožnosti – k symbolice bohoslužebných předmětů

Nádoby na posvátné oleje

Olej je společně s pšenicí a vínem základní potravinou, která charakterizuje civilizovanou společnost, protože k jejich získání musí člověk vynaložit značnou námahu, trpělivost a při zpracování i dovednost a píli.

Za to je však odměněn získáním trvalého zdroje posily pro tělo čili základní jistotu pro spokojený život. Hojnost uvedených darů je znamením Božího požehnání a jejich nedostatek je trestem za lidskou nevěru. Přítomnost olivovníkových hájů, stejně jako vinic a úrodné půdy činí ze zaslíbené země předobraz Božího království. Olivový olej nebyl pro starozákonní Izraelity jen součástí potravy, ale sloužil díky svým antiseptickým účinkům i při léčbě onemocnění a různých zranění, olejem se mazaly i děti krátce po narození. Olej v lampách byl zdrojem světla. Mohutný strom olivovníku se v celém Středomoří dodnes těší velké úctě; stromy vynikají starobylostí a také neuvěřitelnou schopností regenerace, díky které rostou na místě stovky let a stále vydávají plody.

V Jeruzalémě byl jeden z pahorků přímo označen za Olivovou horu – ne nadarmo právě zde symbolicky začíná Kristova kalvárská pout'. Oliva totiž drcením vydává olej, který má uzdravující účinky, podobně je Kristus drcen sice důsledky našich nepravostí, ale jeho sebezmaření na kříži uzdravuje svět.

V bohoslužebné praxi Židů se používalo výhradně olivového oleje. Pomazání olejem symbolizuje vyvolení osoby Duchem Božím. Zpočátku jsou označeni olejem především králové a kněží. Tímto prorockým gestem označuje např. Samuel budoucího izraelského krále: „Den před Saulovým příchodem odhalil Hospodin Samuelovu uchu toto: »Zítra touto dobou pošlu k tobě muže z benjamínské země. Pomazeš ho za vévodu nad mým izraelským lidem; on můj lid vysvobodí z rukou Pelištejců«, (1 Sam 9,16). Pomazání byli i další králové, především David a Šalamoun. Z aktu královského pomazání se později stává čestný titul, který charakterizuje budoucího Mesiáše Tisícileté olivovníky v Getsemanské zahradě v Jeruzalémě, a krále Izraele. Slovo „Mesiáš“ znamená shodně v hebrejštině i aramejštině totéž, co řecký titul „Christos“, tj. Pomazaný. Slavným se stalo Izaiášovo proroctví: „Duch Páně, duch Hospodinův je nade mnou, protože mě Hospodin pomazal, poslal mě zvěstovat radostnou zprávu pokorným, obvázat ty, jimž puká srdce, oznámit zajatým propuštění, svobodu uvězněným, hlásat Hospodinovo milostivé léto“ (Iz 61,1). Když čte Ježíš tento úryvek v nazaretské synagoze, dodává: „Dnes se naplnila slova Písma, která jste právě slyšeli“ (Lk 4,20). Olej byl nezbytný v chrámové bohoslužbě. Před obnoveným chrámem rostly dva olivovníky, z jejichž oleje byl udržován plamen sedmiramenného svícnu, zároveň podle proroka Zachariáše znamenají „dva syny nového oleje“, tj. Boží Pomazané – velekněze a krále, kteří mají vést národ cestou spásy (Zach 4,11–14). I v tom můžeme vidět Krista.

PhDr. Radek Martínek, Ph.D.

Vystudoval dějiny výtvarného umění na Univerzitě Palackého v Olomouci, nyní působí jako kaplan v Pardubicích, kde má na starosti i péči o vysokoškolské studenty. Dlouhodobě se věnuje ochraně církevních památek, především

liturgických předmětů. Vyučuje liturgiku na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové.

Olej byl používán při léčbě nemocných. Milosrdný Samaritán ošetřil rány nemocného „olejem a vínem“ (srov. Lk 10,34). Když Kristus poslal hlásat radostnou zvěst evangelia, vybavil je i mocí uzdravovat každou nemoc (Mt 10,1). Tak se stal olej součástí obřadů mazání nemocných „ve jménu Páně“ v prvotní církvi, jak dosvědčuje apoštol Jakub ve svém listě: „Modlitba spojená s vírou zachrání nemocného“ uvádí (Jak 5,15). Olej, který je znamením posvěcení i uzdravení, se stal významnou součástí křestních obřadů už v apoštolských dobách. Hypolit Římský, který zaznamenal bohoslužebnou praxi církve konce druhého století, zmiňuje dvojí mazání olejem při křtu: „V čase udělování křtu biskup pronáší modlitbu díky nad olejem, který nese v nádobě a nazývá se olejem díky činění. Pak přinese jiný olej, kterým se exorcizuje a nazývá se olej exorcismu...“. Pro církevní otce je dokonce oliva či olej přímým znamením Krista a olivovníkový strom je potom mariánským symbolem, vždyť ona je „matkou Pomazaného“. „Rozmanité jsou symboly olivy. Kristus má mnoho podob a olej jim všem slouží jako zrcadlo... At' se na olej dívám ze všech stran, je to vždy Kristus, ten, kdo na měhlí...“, opěvoval olej Efrém Syrský.

Po staletí používá církev při udílení svátostí trojici posvěcených olejů: olej katechumenů (oleum catechumenorum) prohlubuje účinek exorcizmů, posiluje totiž sílu zřící se ďábla a zlého, používá se ho před udělením křtu. „At' užíváme oleje jako znamení síly, at' v těch, kteří jím budou označeni..., aby stále lépe rozuměli Kristovu evangeliu a aby v nich rostlo odhodlání Krista následovat...“, zaznívá při žehnání oleje. Podobně vystihují slova modlitby požehnání poslání oleje (oleum infirmorum): „Kéž podle tvé vůle užíváme tohoto oleje k mazání nemocných, abys jim dal zdraví duše i těla, abys utišil jejich bolest a v slabosti je posilnil, vyléčil jejich nemoc. At' je pro nás tvůj svatý olej znamením tvé milosti.“ Nejdůležitějším olejem je ale křížma (chrisma), tj. směs olivového oleje a vonných látek. Světí ho biskup při mši na Zelený čtvrtek, která podle něho má i své latinské jméno – Missa chrismatis. Maže se s ním vždy ve znamení kříže – křížem jsou označováni na čele křtenci i ti, kteří jsou biřmováni, mažou se s ním ruce kněží a biskupů, označuje se s ním i oltář i kostel při obřadu zasvěcení. Samotné svěcení křížma patří mezi důležité projevy plnosti biskupova kněžského úřadu a zároveň vyjadřuje pouto mezi ním a kněžími.

Podle svatého Karla Boromejského (1577) se mají posvátné oleje těšit největší úctě především v katedrále, duchovním srdci celé diecéze. Velké nádoby, ve kterých se oleje pro potřebu diecéze světí, mají vynikat uměleckým zpracováním. Doporučuje, aby byly v katedrále uloženy na zvláštním důstojném místě, nejlépe v presbytáři v zaskleném či zamřížovaném výklenku, protože jejich přítomnost je viditelným znamením otcovské péče biskupa o svěcený lid, katedrální kostel a celou diecézi. Považuje za vhodné, aby byly zahaleny hedvábným velem: křížma bílým a ostatní oleje červeným. Tato praxe se na mnoha místech Itálie udržuje dodnes. Ve venkovských kostelech má být praxe obdobná. Vkusné a v čistotě udržované nádoby podle něho svědčí o úctě k udělovaným svátostem a k autoritě biskupa. „Země vydala olivy a jejich olej, ze kterého se připravuje křížmo...A tak prorok David, jakoby předem uviděl veliký dar tvých svátostí, mohl opěvovat olej, kterým se rozjasní naše tvář... olivovou ratolestí zvěstovala holubice znamení darů budoucích...“

P. Radek Martinek

Nabízené odpovědi k snadnějšímu studiu

1. Soteriologický, christologický a eklesiologický.
2. Že ve svátosti křtu dochází ke smytí dědičné viny a „obrácení“ člověka k nebeskému království.
3. Že vstupujeme do jedinečného vztahu s Bohem, když se stáváme Božími dětmi a máme účast na Kristově poslání – být kněžími, proroky a králi.
4. Že jsme začleněni do společenství bratrů a sester, do společenství církve.
5. Povolání ke svatosti.
6. Protože následuje Ježíšův příklad a uskutečňuje příkaz po jeho zmrtvýchvstání.
7. Duch, který se vznáší nad vodami (Gen 1,2), Noemova archa, projití Rudým mořem, projití Jordánem, Námán Syrský...
8. Jednalo se o úplné ponoření se do vody, které mělo iniciační charakter. Tato noření se ale také opakují, především před nějakou významnou událostí, před jídlem...
9. Mají iniciační význam. Ponoření předchází přihlášení se k židovskému učení. Zde je nutná přítomnost tří svědků. Nejedná se tedy o „autokřest“.
10. Byl to křest obrácení a pokání.
11. Mk 16,14-18; Mt 28,10-20.
12. Řím 6,1-11.
13. Křest je připodobněn Kristově smrti a jeho vzkříšení.
14. Že dítě je přijato do společenství církve.
15. Ambon, křtitelnice a oltář.
16. Exorcismus a mazání olejem katechumenů; trojí lití vody na tělo křtěného a vyznání trojiční formule; mazání olejem křížmo; předání bílého roucha; předání hořící svíce.
17. Trojí lití vody na tělo křtěného a vyznání trojiční formule
18. Kněz, prorok a král.
19. Viz text.

VÝLET DO KARLOVÝCH VARŮ

V sobotu, **14. května 2022**, bychom vycestovat do lázeňského města, Karlovy Vary, kde bychom se chtěli podívat na Porcelánové slavnosti, které probíhají vždy dvakrát do roka, u Grandhotelu Pupp. Uvnitř bývá výstava českého porcelánu, českého skla na prostřených stolech a venku před Puppem jsou stánky, kde je možné si koupit porcelán, za výhodné ceny, který výrobci nechtějí skladovat.

Zároveň bude dostatek času, si během dne prohlédnout celé lázeňské město, včetně mnoha chrámů, případně si zajet do některé z porcelánek, které by měly být po dobu Porcelánových slavností otevřeny pro veřejnost.

Více informací bude opět včas zveřejněno
Výlet se uskuteční, pokud se naplní autobus. 😊

VELIKONOČNÍ VAJÍČKA

Proč o Velikonocích zdobíme a barvíme vajíčka? Vejce vypadá jako neživé, ale má v sobě velkou sílu. V křesťanství nám připomíná zavřený hrob, z něhož vstal živý Kristus. Vejce jsou tedy symbolem ... (dokončení v tajence). – Dosaď ke kraslicím písmena podle klíče. Když je přečteš za sebou podle čísel na pentlích, získáš tajenku.

TAJENKA: _____

KLÍČ:

A	É	H	I	L	K	N	O	T	V	Ž

Příroda je obraz, který vytvořil sám Bůh...

Všechno, co vidíme a vnímáme, se tu neobjevilo jen tak samo od sebe. Nějaká síla musela vesmíru pomoci k tomu, aby se uspořádal a manifestoval v procesech, které můžeme pozorovat, zkoumat a také nad nimi žasnout. Jako křesťan věřím, že všechno viditelné i neviditelné stvořil Bůh.

Příroda je obraz, který vytvořil sám Bůh. Je prodchnuta jeho Duchem, je jeho živým dílem. Když jsme v přírodě, pohybujeme se přímo v Božím ateliéru. Všechno, co vidíme kolem sebe, jsou produkty a výtvořky, které vzešly z jeho rukou. Můžeme na ně sahat, můžeme je hladit, můžeme se jich dotýkat. Je to úžasná milost. Když jsme v kontaktu s přírodou – Božím dílem – přivádí nás to k jejímu Autorovi. Hezky to vyjádřil papež František: „Když jsou naše oči osvětleny Duchem Svatým a otevřeny Bohu v kráse přírody, objevují, že všechno mluví o něm a o jeho lásce.“

Zeptej se dobytka

Je to dobrodružná a radostná cesta. Jak o tom ostatně píše už biblický Job: „*Avšak dobytka se zeptej, poučí tě, nebeského ptactva, ono ti to poví, poučí tě i křoviska země, mořské ryby vyprávět ti budou. Kdo z nich všech by nevěděl, že ruka Hospodinova to učinila a že v jeho ruce je život všeho, co žije, duch každého lidského tvora*“ (Job 12,7-10).

Obloha, slunce, měsíc, hvězdy... To vše jsou nebeské ornamenty

Obloha, slunce, měsíc, hvězdy... Všechny tyto nebeské ornamenty jsou výbornými pomocníky k meditaci. Když pozvednu hlavu a vidím oblohu, na ní slunce, kdesi prosvítá měsíc, vyzývá mě to k modlitbě a k vnitřnímu chvalozpěvu. V noci mlčky sleduji oblohu plnou svitu diamantových hvězd a vnímám, kolik lásky Věčný ukryl v jejich světle. Naplňuje mne to hlubokým pohnutím a zároveň ohromnou silou. Někdy mi tečou slzy, jsem plný pokory, ale i radosti, vděčnosti a lásky.

Jsem přesvědčen o tom, že Bůh nám dal tyto nebeské souputníky našich životů k dispozici i proto, abychom nebyli malomyslní a neupadali do beznaděje, když nám život připadá nesnesitelně těžký. Světlo slunce i ostatních hvězd nám připomíná, že v obrovských dálkách nad nimi kraluje Bůh, vládce všech světů viditelných i neviditelných.

Podle knihy Juraj Dovala, Chrám uprostřed tržiště, kterou vydalo Karmelitánské nakladatelství, redakčně upraveno

Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma!

Požehnané Velikonoce prožité v radosti

z vítězství Pána Ježíše nad vším zlým,

a ve víře, že nás stále miluje!

Krátce....✍

- * další číslo **Zpravodaje** vyjde v létě, časopis vychází 4x do roka, je neprodejný
- * články, připomínky, náměty v jakékoli podobě jsou vítány
- * pokud má někdo o časopis zájem, odkažte ho laskavě na Annu Holubovou
- * časopis je k dispozici také v elektronicky a je možné ho zasílat emailem
- * Zpravodaj je tištěný bez pomoci dalšího subjektu, tisk zajišťuje
Bc. Anna Holubová, náklady na výtisk tohoto čísla činí asi 20 korun.

SVÁTKY POUTĚ A POSVÍCENÍ 2022	
D u b e n	
3.4.	5. neděle postní – Smrtná neděle
10.4.	Květná neděle - pašijová
14.4.	Zelený čtvrtek
15.4.	Velký pátek
16.4.	Bílá sobota
17.4.	Zmrtvýchvstání Páně, Boží hod velikonoční, Pouť v Bohdanči, Kotoučově, Nové Louce, Prostřední Vsi, Šlechtíně
18.4.	Velikonoční pondělí
25.4.	Svátek svatého Marka - evangelisty
K v ě t e n	
3.5.	Svátek svatých Filipa a Jakuba - apoštolů
16.5.	Svátek sv. Jana Nepomuckého – Pouť v Bělé
26.5.	Slavnost Nanebevstoupení Páně, slavnost v nejbližší neděli
Č e r v e n	
5.6.	Slavnost Seslání Ducha Svatého – Hod Boží svatodušní
12.6.	Slavnost Nejsvětější Trojice – Pouť ve Vickovicích
16.6.	Slavnost Těla a Krve Páně, 19. 6. v neděli - oslava
24.6.	Slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, 26. 6. v neděli - oslava
24.6.	Slavnost narození sv. Jana Křtitele
29.6.	Slavnost svatých Petra a Pavla, apoštolů – pouť v Dědicích
A.H. 22	

Informační letáček Bohdanče a okolí

články a příspěvky vítány

vychází nepravidelně, 4x do roka, za drobné chyby se omlouváme

Redakční rada: Bc. Anna Holubová, Jaromír Vlček a další externí dopisovatelé
příspěvků a článků **Kontakt:** aniholubova@seznam.cz